

Затверджую
Голова приймальної комісії
НУ «Запорізька політехніка»
проф. Віктор ГРЕШТА
« 28 » березня 2025 року

ПРОГРАМА

фахового іспиту «Економіка та управління» для абітурієнтів, які вступають до НУ «Запорізька політехніка» на навчання за освітнім ступенем «бакалавр» на основі НРК6, НРК7 за спеціальностями С1 «Економіка та міжнародні відносини», D1 «Облік та оподаткування», D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», D3 «Менеджмент», D4 «Публічне управління та адміністрування», D5 «Маркетинг», D7 «Торгівля».

Для оцінки знань абітурієнтів на фаховому іспиті фаховою атестаційною комісією розроблені критеріально-орієнтовані тестові завдання, які дозволяють встановити рівень сформованості компетентностей, необхідних для засвоєння змісту навчання за спеціальностями С1 «Економіка та міжнародні відносини», D1 «Облік та оподаткування», D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», D3 «Менеджмент», D4 «Публічне управління та адміністрування», D5 «Маркетинг», D7 «Торгівля».

Фаховий іспит може проводитись очно та/або дистанційно із використанням інформаційного сервісу «Система дистанційного навчання» НУ «Запорізька політехніка» (для осіб, які зареєстровані та перебувають на тимчасово окупованій території – за зверненням вступника). При проведенні в дистанційному форматі обов'язковою є процедура візуальної ідентифікації вступника, здійснюється відеофіксація іспиту.

Вступники повинні знати і вміти:

- знати основні поняття та категорії ринкової економіки та управління, економічні закони, їх види та механізм впливу на економічні процеси;
- розрізняти форми розвитку суспільного виробництва та форми власності, типи економічних систем та їхню структуру і господарський механізм;
- вміти пояснювати роль підприємства та підприємництва в системі ринкових відносин, особливості формування витрат виробництва, роль прибутку в діяльності підприємств;
- розрізняти основні форми суспільного виробництва, показники розвитку національної економіки, параметри рівноваги національного ринку;
- знати поняття та аналізувати показники розвитку фінансової системи, визначати типи бюджетно-податкової політики держави, напрями економічної політики держави в ринковій економіці;

- розуміти основні поняття, чинники розвитку світового господарства, інтеграційних процесів, світових валютних відносин та глобальних економічних проблем сучасності;
- аналізувати механізми функціонування національної та світової економічної системи;
- застосовувати методологію комплексного економічного аналізу основних макро- та мікроекономічних показників розвитку національної економічної системи, особливостей її функціонування в умовах глобалізації світового господарства.

При підготовці завдань комісія виділила такі основні розділи з переліком тем:

1. Економічна теорія як наука. Економічна система суспільства :

- Предмет, методи, функції економічної теорії.
- Економічні закони і категорії.
- Типи та види економічних систем.

2. Ринкова інфраструктура та ринковий механізм:

- Економічні потреби, їх сутність і класифікація. Закон зростання потреб.
- Економічні інтереси, їх види та взаємодія.
- Суспільне виробництво як основа економічної системи.
- Власність та її роль в економічному розвитку суспільства.
- Товар і його властивості. Теорії вартості.
- Сутність і функції грошей. Види грошей.
- Грошовий обіг і його закони.
- Сутність і функції ринку. Структура ринку, критерії розмежування.
- Поняття і сутність інфраструктури ринку.
- Закон попиту. Крива попиту. Еластичність попиту за ціною.
- Закон пропозиції. Коефіцієнт еластичності пропозиції.
- Взаємодія попиту і пропозиції. Утворення ціни рівноваги та її зміна.
- Конкуренція та її роль у ринковій економіці. Види і форми конкуренції.
- Монополія: суть, типи, види.
- Витрати виробництва і ціна товару.

3. Підприємництво в системі ринкових відносин. Витрати виробництва і прибуток:

- Поняття підприємницької діяльності, її функції та принципи.
- Фактори, процеси і результати виробництва. Виробнича функція.
- Сутність, джерела формування прибутку.
- Сутність і теорії витрат виробництва. Види витрат виробництва.
- Прибуток, його види та функції.
- Норма прибутку, максимізація прибутку і чинники, що її визначають.

4. Доходи населення в ринковій економіці та їх розподіл:

- Поняття доходу і його класифікація.

- Заробітна плата: основні функції, форми і системи. Фактори, які впливають на заробітну плату.

- Номінальна і реальна заробітна плата, особливості формування в Україні.

- Прибуток на капітал. Рентний дохід.

- Домогосподарства, їх роль в ринковій економіці. Сімейний бюджет.

5. Національна економіка. Основні макроекономічні показники:

- Сутність і фази суспільного відтворення. Просте і розширене відтворення.

- Основні макроекономічні показники.

- Особистий дохід (ОД). Національне багатство.

- Сукупний попит та пропозиція.

- Необхідність та сутність державного регулювання ринкової економіки.

- Економічні функції держави.

6. Фінансова система і бюджетно-податкова політика:

- Сутність, функції, види фінансів та їх роль у ринковій економіці.

- Бюджетна система України. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит. Державний борг.

- Сутність і функції податків. Види податків.

- Податкова система і фіскальна політика держави. Принципи оподаткування. Крива Лафера.

- Банківсько-кредитна система. Сутність, функції та форми кредиту. Принципи кредиту.

7. Макроекономічна нестабільність і економічне зростання:

- Циклічні коливання економіки.

- Матеріальна основа і тривалість різних видів циклів. Фази ділового циклу.

- Безробіття. Визначення і типи безробіття.

- Економічні і соціальні наслідки безробіття. Закон Оукена.

- Сутність, види і причини інфляції. Крива Філіпса.

- Поняття економічного зростання і методи його вимірювання.

Екстенсивний, інтенсивний і змішаний типи економічного зростання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою від 100 до 200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

Кожний варіант тестів містить 30 завдань, які розподілені за трьома рівнями складності (по 10 завдань кожного рівня). Складність екзаменаційних завдань визначається, як правило, кількістю логічних кроків, які повинен виконати абітурієнт у процесі пошуку відповіді.

1-й рівень містить 10 завдань мінімального рівня складності, для відповіді на які достатньо орієнтуватися в поняттях і категоріях економічної теорії та управлінської науки, розуміти їхній зміст.

Правильна відповідь на кожне завдання цього рівня оцінюється двома балами.

2-й середній рівень складності, який містить 10 завдань, передбачає володіння абітурієнтом понятійно-категоріальним апаратом економічної науки, знання механізмів впливу економічних законів на економічний розвиток суспільства.

Правильна відповідь на кожне завдання цього рівня оцінюється трьома балами.

3-й рівень містить 10 завдань підвищеної складності, відповідь на які вимагає вміння на основі знання економічних законів диференціювати типи економічної політики та їхній інструментарій з погляду управлінського впливу на економічні процеси різних рівнів господарювання.

Правильна відповідь на кожне завдання цього рівня оцінюється п'ятьма балами.

Отже, максимальна кількість балів, яку абітурієнт може отримати за правильно виконані завдання всіх трьох рівнів, складає 200 балів.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо кількість отриманих балів становить більше ніж 100 балів.

У разі наявності в паперовій роботі більше однієї відміченої відповіді на кожне запитання, за це запитання виставляється нуль балів (окрім випадків, коли одна з відмічених відповідей на запитання закреслена, а інша зазначена акуратно та чітко).

Усі попередні кроки і міркування, що приводять до відповіді на завдання, абітурієнт виконує на чернетці. Перевірка цих записів екзаменаторами не передбачається. Екзаменатори перевіряють лише вірність закреслених відповідей серед запропонованих на кожне завдання варіантів А, Б, В, Г, Д, Е в листі відповіді.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія. Підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. 9-те вид., доп. – К.: Знання, 2014. – 710с.
2. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. – К. : КНТЕУ, 2017. – 608 с.
3. Економічна теорія: Підручник для вищої школи / за заг. ред. М.О. Соколова, М.І. Горлача. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 532 с.
4. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія: навчальний посібник / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. – 270 с.
5. Кулініч В., Семененко В., Коваленко Д., Бугас В. Економічна теорія. – К.: ЦУЛ, 2019. – 428с.
6. Економічна теорія: навч. посібник / О.А., Н.М. Зарецька, О.В. Нікітіна. – Харків: ХДУХТ, 2016. – 200с.

7. Касьяненко Л.М. Економічна теорія: навчальний посібник / Л.М. Касьяненко. – К.: ЦУЛ, 2015. – 224с.
8. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 324с.
9. Економічна теорія. Політекономія : навч. посіб. / В.М. Семененко, Д.І. Коваленко, В.В. Бугас, О.В. Семененко. – К. : ЦУЛ, 2010. – 360с.
10. Основи економічної теорії: навч. посібник / за ред. П.В. Круша, В.І. Депутат, С.О. Тульчинської. – К.: Каравела, 2008. – 448 с.
11. Основи економічної теорії: навч. посібник / С.В. Мочерний, О.А. Устенко. – 3-тє вид. – К.: Академія, 2009. – 504 с.
12. Отрошко О.В. Основи економічної теорії: підручник / О.В. Отрошко. – К.: Знання, 2016. – 325с.
13. Петруня Ю.Е., Задоя А.А. Основы экономической теории : учеб. пособие – 4-е изд., перераб. и доп. – К. : Знання, 2008. – 420с.
14. Політична економія : навчальний посібник / [за ред. Г.І. Башнянин і Є.С. Шевчук]. – Львів : Новий Світ-2000 ; К. : Каравела, 2004. – 480с.
15. Якобчук В.П. Економічна теорія: навч. посібник. 3-тє вид., перероблене. – К.: Ліра-К, 2015. – 408с.

Затверджено на засіданні
фахової атестаційної
комісії
з «Економіки та
управління»
«28» березня 2025р.

Голова фахової атестаційної комісії
З «Економіки та управління»

Тетяна КРИГУЛЬСЬКА